

GUÍA DIDÁCTICA

GUÍA T

**PROXECTO LEVADO A CABO CUNHA LICENZA
DE FORMACIÓN DURANTE O CURSO 2021-2022**

MANUEL MASEDA DEÁN E MARTIÑO RAMOS SOTO

**ESTE PROXECTO ESTÁ PROTEXIDO POR UNHA LICENZA
CREATIVE COMMONS ATRIBUCIÓN-NON COMERCIAL-COMPARTIRIGUAL 4.0**

INTRODUCCIÓN

A presente **Guía Didáctica** pretende ser unha axuda para transitar os diversos camiños que ofrece esta **Aula Virtual**.

Tenta pois facilitar o achegamento ao coñecemento da proposta, dun xeito ordenado e progresivo para **profesorado e alumnado**.

A QUEN VAI DIRIXIDO

As **propostas didácticas** aquí presentadas están pensadas para poder empregar na **aula de música** en **diversos niveis** (integralmente ou por secuencias).

A maiores tamén se pretende por en valor a **transversalidade** das **secuencias**, posto que poden ser empregadas nas aulas de Matemáticas (ao son das enquisas), profesorado de TIC (ao son da radio, ao son da creación), profesorado de Lingua Galega (ao son das letras), Debuxo (ao son dos encontros dialóxicos), E.F. (ao son do repositorio), Tecnoloxía, Oratoria, Regueifa, Igualdade... entre outras.

Acreditamos na **Arte como ferramenta facilitadora** da aprendizaxe significativa (**STEAM**), é por iso que apostamos por crear recursos didácticos dixitais e propostas metodolóxicas activas para implementar na aula dun xeito transversal.

CONTIDOS

Máis de **1.000 enquisas** realizadas en **20 centros** educativos, **20 videos interactivos** con artistas do mundo da música e da vídeo-creación, **6 secuencias didácticas** con cadanseu **proxecto de investigación** (ABP), **6 bloques de actividades**, **6 rúbricas**, **6 libros en H5P**, **4 repositorios** con diversa información (letras, listas de reprodución, referentes, prensa), **2 programas de radio**, **2 sintonías propias**, **vídeos lexendados**, **infografías**, **tutoriais**...

TEMPORALIZACIÓN

Como xa citamos ao comezo, as propostas didácticas desta AV son totalmente **transversais e multiniveis**.

Así pois, a temporalización das actividades vai en función da programación que desexemos realizar e dos recursos que queiramos empregar. Cada actividade proposta (ben sexa individual ou grupal por proxectos) pode ter un **tempo variábel** dependendo do **enfoque e profundidade** que se lle queira dar.

Por exemplo, cada unha das propostas de **proxectos de investigación** ten unha duración estimada de **6/8 sesións**.

Nembargantes as actividades de visionado dos **encontros dialóxicos** -segundo os vídeos interactivos- poden ser recursos para intercalar en sesións programadas, deste xeito poderían empregarse en **16 sesións a modo de rutinas**.

En definitiva, o concepto desta AV é crear un **repositorio** de materiais pedagóxicos **versátil** para que o profesorado o adapte a vontade ás súas circunstancias.

ESTRUTURA

A presente Aula Virtual conta con un primeiro bloque de presentación (no que se inclúe esta guía e un vídeo explicativo do proxecto) e **seis bloques** nos que se propoñen as diversas secuencias didácticas.

Cada un deses bloques conta con un **texto introdutorio**, unha ou **varias pezas audiovisuais** para facer referencia ao mesmo e **catro espazos comúns** para todos:

En todas as secuencias hai unha primeira **fase informativa**.

Unha segunda proposta con breves **actividades individuais** para realizar polo alumnado.

Unha terceira con unha proposta de **proxecto de investigación colaborativo**.

Unha última na que poder facer unha **valoración** da secuencia mediante **rúbricas** e aportar **propostas de mellora**.

Para cada proposta de proxecto de investigación realizamos unha mostra, pero deixamos abertas varias posibilidades máis para **implementar de xeito expansivo**.

A intención é **crear** unha **rede de colaboración inter-centros** coas creacións que vaian xurdindo a partir das propostas iniciais.

En cada unha destas seccións teredes cumprida información do que podedes realizar en cada momento.

SECUENCIACIÓN

“Ao Son da nosa Música” presenta **6 secuencias didácticas**.

a o s o n
d a s
e n q u i s a s

a o s o n
d o
r e p o s i t o r i o

a o s o n
d a r a d i o
e s c o l a r

a o s o n
d a
c r e a c i ó n

a o s o n d o s
e n c o n t r o s
d i a l ó x i c o s

a o s o n
d a s
l e t r a s

AO SON DAS ENQUISAS

Elaboramos unha enquisa para poder crear unha **rede de datos real** sobre a situación actual da xuventude de cara ao **consumo da música en galego**. Nesta fase realizamos unha análise sobre un estudo de campo de **máis de 1.000** alumnos e alumnas. Unha vez realizado o estudo xeral proposto, achegamos a nosa análise e facilitamos a cada centro as ferramentas para poder realizala a través da **enquisa** que se achega na **Aula Virtual**.

O **obxectivo** nesta primeira presentación é **promover** unha **reflexión crítica** e consciente sobre os **hábitos de consumo cultural** nos nosos centros. Así pois tendes á vosa disposición a enquisa en formato **Moodle** para poder editala, ampliála, modificala e realizala co voso alumnado.

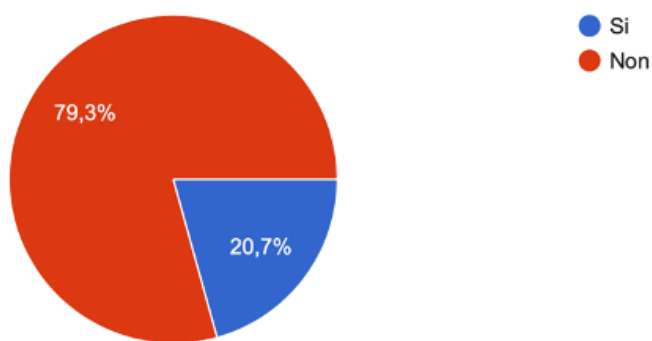
A realidade do teu centro!!! Neste caso o alumnado pode realizar conxuntamente co profesorado un **mapa sonoro** do seu propio entorno. Isto permitirá (tanto ao grupo aula como ao corpo docente) visibilizar cal é a realidade de coñecemento sobre a música en galego que se está a crear nos últimos anos.

MA
PA
SO
NO
RO

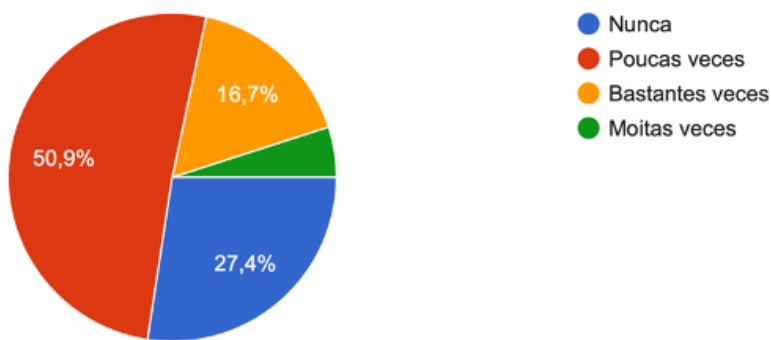
Asistes a clases de música fóra do centro educativo?

1.029 respostas

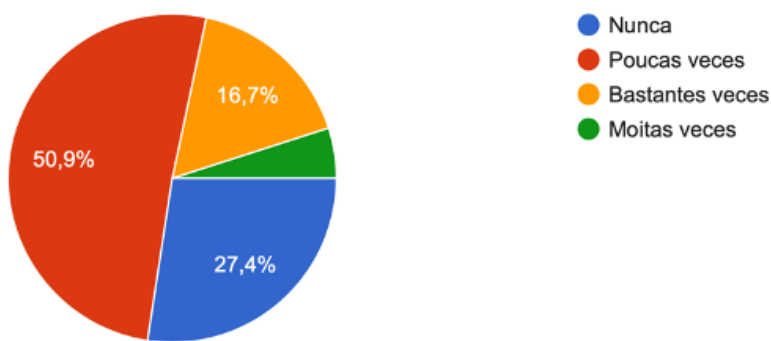
Con que frecuencia escoitas música en galego na clase?

1.029 respostas

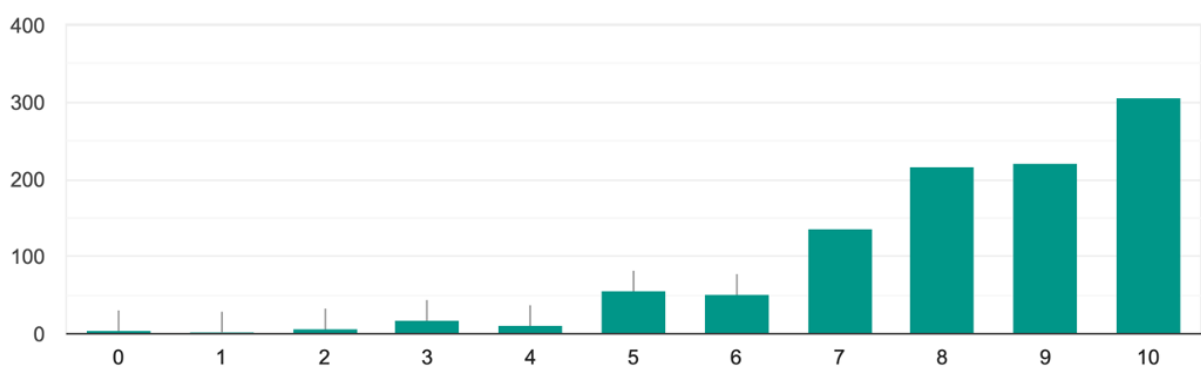
Con que frecuencia escoitas música en galego na clase?

1.029 respostas

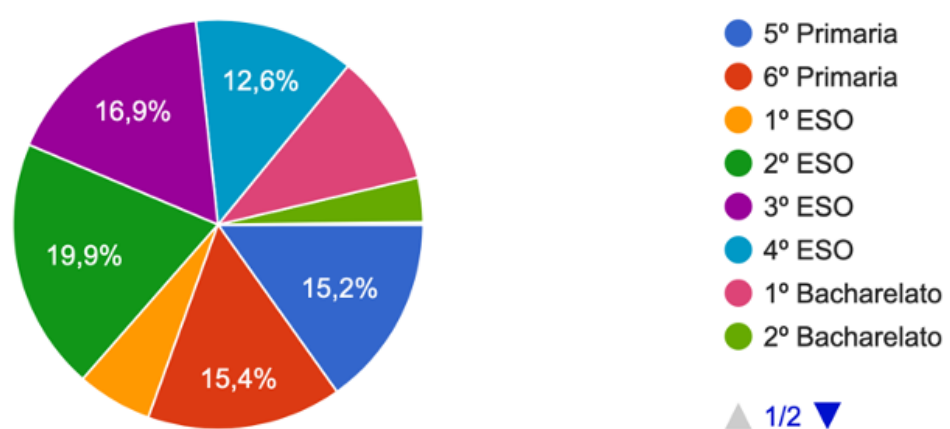
Valora de 0 a 10 a importancia que ten a música na túa vida.

1.029 respostas

Indica o curso no que te atopas na actualidade.

1.029 respostas

SECUENCIACIÓN

AO SON DOS ENCONTROS DIALÓXICOS

Realizamos diversos **vídeos** nos que entrevistamos a unha serie de artistas que colaboran activamente no proxecto.

Estes encontros dialóxicos son o **eixo vertebrador** do proxecto. A partir destes **encontros audiovisuais** propoñemos unha serie de actividades para poder realizar unha **aprendizaxe significativa** dos faladoiros.

O **obxectivo** é fornecer á comunidade educativa dunha serie de vídeos interactivos para achegarlle ao alumnado dun xeito directo a calidade e **variedade artística** que se está a crear na actualidade.

Recoñecéndonos!!! Nos propios vídeos incluíranse unha serie de **enlaces interactivos H5P** que convidan á reflexión e á investigación individual. A proposta de proxecto grupal - neste caso- é a de mergullarnos na proposta de **“Músicas Galegas Ilustradas”**.

De todos xeitos, con este material de base dos faladoiros, a cantidade de proxectos de investigación que se poden formular son múltiples e variados.

SOMOS
ILUSTRADAS

AO SON DE...

XOVES 11N
LAURA ROMERO

LUNS 8N
XABIER DÍAZ

LUNS 15N
VERTO

XOVES 18N
SÉS

LUNS 22N
GUADI GALEGO

XOVES 25N
MOU

LUNS 29N
CHICHO

XOVES 1D
BELÉM TAJES

LUNS 6D
ICO

XOVES 9D
UXÍA

LUNS 13D
NUNO

XOVES 16D
MOUNQUP

LUNS 20D
AIDA TARRÍO

XOVES 23D
BAIUCA

LUNS 27D
XIANA LASTRA

SECUENCIACIÓN

AO SON DA RADIO ESCOLAR

Aproveitando que xa son moitos os centros educativos públicos que teñen radio escolar, propomos unha **escaleta** común de programa radiofónico divulgativo con **entrevistas a artistas**.

O obxectivo é crear unha **rede expansiva** de entrevistas que podamos partillar entre os centros. Creamos unha **intonía** propia e un esquema similar para darlle formato. Ao mesmo tempo, cada centro poderá realizar as preguntas que considere oportuno e facer medrar así en diversidade o **proxecto colaborativo**.

A Radio expansiva!!! contamos coa colaboración para o traballo en rede do colectivo de **Músicas ao Vivo, Radio Espora e Proxecto Neo** (entre outros).

Realizamos 2 **propostas de guión radiofónicas** (Guadi Galego e Ico do Sonoro Maxín), pero deixamos aberta a posibilidade a realizar as 14 restantes entre os centros que se sumen á iniciativa.

A
RA
DIO
EX
PAN
SI
VA

AO SON DE LUPE BLANCO

BUSCA INFORMACIÓN SOBRE ELA:

NESTE CASO DO EXEMPLO É LUPE BLANCO, UNHA DAS MELLORES REGUEIFEIRAS DA HISTORIA. CONSTRÚE AS PREGUNTAS DE INTERESE PARA REALIZAR O GUIÓN ACEITADO.

PROCURA CONTACTAR

NA ASOCIACIÓN ORAL SEGURO QUE TE ATENDEN CON GOSTO. TAMÉN PODES MERGULLAR NAS RRSS.

ACORDA UNHA ENTREVISTA

ESCOLLE O XEITO QUE MELLOR VOS VAIA PARA REALIZAR A ENTREVISTA: TELÉFONO, MENSAXES DE VOZ, EN PERSOA...

EDITA O PROGRAMA

LEMBRA EMPREGAR A SINTONÍA DE AO SON DA NOSA MÚSICA E SEGUIR A ESTRUCTURA DO PROGRAMA. AGORA ESTÁ NA VOSA MAN CREAR UN PROGRAMA AMENO E DIVERTIDO.

DIFUNDE

AGORA CHEGA O MOMENTO DE FACER A MAXIA. DIFUNDIR POLAS ONDAS TODA ESA CREATIVIDADE EXPANSIVA. LEMBRA O CANCELO #AOSONDANOSAMUSICA

AO SON DA RADIO ESCOLAR

O OBXECTIVO É CREAR UNHA REDE EXPANSIVA DE ENTREVISTAS QUE PODAMOS PARTILLAR ENTRE OS CENTROS. CREAMOS UNHA SINTONÍA COMÚN PARA AS MESMAS E UN ESQUEMA SIMILAR PARA DARLLE FORMATO. AO MESMO TEMPO, CADA CENTRO PODERÁ REALIZAR AS PREGUNTAS QUE CONSIDERE OPORTUNO E FACER MEDRAR ASÍ EN DIVERSIDADE O PROXECTO COLABORATIVO.

SECUENCIACIÓN

AO SON DA CREAÇÃO

A importancia da **aprendizaxe entre iguais** e o consumo de **contidos audiovisuais** entre a xente moza son dúas das claves ás que queremos achegarnos. Así pois, contamos coa colaboración dun recoñecido You Tuber galego, "**Cousxs**" (Carlos Barcia), que fai **divulgación** musical nos seus directos con uns **códigos** moi achegados á rapazada.

O **obxectivo** é achegarnos aos **video-clips** dende unha **óptica educativa**. Así pois, partindo dun modelo de análise proposto co *Midas* das **Tanxugueiras**, achegarémonos ao **tratamento da imaxe**, das **letras**, a **melodía**, o **ritmo** e a **harmonía** co aseroramento de "Cousxs".

O que ha chegar!!! un camiño de construción masiva para fornecer unha comunidade de alumnado creador de **contidos audiovisuais** que faciliten a divulgación musical.

O proxecto baséase en realizar unha pequena peza audiovisual analizando o último video-clip *Pícanme os ollos* de **Guadi Galego con Depedro**.

COU
SXS
DE
YOU
TU
BE

Pícanme os ollos

GUADI GALEGO E DEPEDRO

LETRA E MÚSICA: GUADI GALEGO E CARLOS ABAL

DE PENSAR A CONTRATEMPO
DE ANDAR CONTRA DO VENTO
POR QUERER O QUE NON TEÑO
POR TER MÁIS DO QUE PRECISO.

DE LEMBRAR UN SÓ PASADO
PROCURANDO UN SÓ FUTURO
DE SABER QUE SON PEQUENA
E INTENTAR DISIMULALO.

DE CONTAR CEN MIL ESTRELAS
DE NON TELAS E BUSCALAS
DE ARRINCAR MALA HERBA
DE AGARDAR POLA XUSTIZA.
DE VER XENTE QUE NINGUÉN CONTA.

PÍCANME OS OLLOS
POR DURMIR POUCO
POR NON USAR OS LENTES
POR SER CÓMPLICE DO MEDO
ACEPTANDO A MAN DE FERRO.

DE ABRIR PORTAS AO BALEIRO
PENDURADA DUN MAL FÍO
DE CORRER E SER MÁIS LENTA
POR QUERER BEBER O RÍO

POLO PESO DAS PERSOAS
QUE PASARON E PESARON.
CADA MINUTO QUE PASA
UN HOME QUEIMA UN HOME MATA

O MUNDO ARDE A VIDA INFLAMA.

SECUENCIACIÓN

AO SON DAS LETRAS

Nesta secuencia imos tentar adquirir competencias para **lexendar en galego**. Observamos que a gran maioría dos video-clips de creación galega están sen lexendar e queremos mudalo.

O obxectivo é fomentar o **espírito crítico** do alumnado á hora de seleccionar a música que consume. Facendo ao mesmo tempo un exercicio de **escoita activa** e **análise das letras** seleccionadas.

Tamén observamos unha eiva importante nas **plataformas dixitais** para lexendar automaticamente en lingua galega e coidamos que un obxectivo é tentar reverter esta situación.

Verbolario construtivo!!! polos camiños do vento é un proxecto colaborativo para **lexendar video-clips** en **formato .srt** e facilitarullo ás artistas para que engadan nas súas canles estas achegas. Deste xeito achegámonos á **aprendizaxe servizo** e facilitamos un **subtitulado de apoio** á comunicación, que posibilita a integración das persoas xordas ou con perda auditiva.

LE XEN DAN DO

1
00:00:00,394 --> 00:00:03,031
IMOS CREAR SUBTÍTULOS
2
00:00:03,510 --> 00:00:05,154
ESTÁS PREPARADA?

Intempériome

A BANDA DA LOBA / XELA ARIAS

MÚSICA: A BANDA DA LOBA
LETRA: XELA ARIAS

VIDE.
CONVÍDOVOS Ó ESPECTÁCULO DE NON SER PARA SER DE TODO.
VIDE QUE VOS CONVIDO
A VOS VER.
VEN QUE TE RETO
A TE VER A TI DESDE TI EN TI.

HASME OÍR, HASME OÍR:
AGORA BUSCO QUE COXUGUES
BEN O VERBO DOS POSIBLES,
E QUE TI ESQUEZAS ESA RADIO DE COUSAS PREVIAS
AMARRADA SEMPRE ÓS PENSAMENTOS,
SEMPRE ÓS PENSAMENTOS.

INCÉNDIATE
Á CALOR DA OBSERVACIÓN.
E REPASA LOGO A OLLADA
NO POUSO DOS AFECTOS.

HASME OÍR, HASME OÍR: DEIXA
QUE TE PERCIBAS A TI,
QUE TE PERCIBAS
TAMÉN TI ATROPELADA DAS PALABRAS,
Á PROCURA DE TRAZOS QUE NOS
DESCRIBAN.
QUE NOS DESCRIBAN.
INTEMPESTIVA,
SERSE INTEMPESTIVA.

E DOMEA-LA FURIA, E DOMEA-LA FURIA, E DOMEA-LA FURIA
Á PROCURA
DA FROITA
MADURA.

VENCERSE É COUSA
DE SE TRATAR.

ARIAS, X (2003) INTEMPÉRIOME

SECUENCIACIÓN

AO SON DO REPOSITARIO

Espazo no que facilitaremos á comunidade educativa unha serie de **recursos ordenados** para poder empregar na aula.

O **obxectivo** é crear un **repositorio** externo e interno, **clasificado por espazos** ben diferenciados (recursos, listas de reprodución, referentes, prensa...)

Mergullándonos con xeito!!! para atopar e atoparnos.

Unha proposta de repositorio para escoitar música nos nosos centros educativos é o **timbre musical**.

Mudar a **serea por música** é un bo xeito de camiñar cara centros máis humanizados. Ao mesmo tempo estamos a darlle **visibilidade** a toda a **creación musical** que a rapazada non coñecía.

Deste xeito **fechamos o círculo** deste proxecto socio-educativo, co cal pretendemos **dar a coñecer a música en galego** para que a rapazada decida libremente achegarse ou non a estas propostas creativas.

O
TIM
BRE
MU
SICAL

AGRADECEMENTOS

Queremos agradecer en primeiro lugar a complicidade e xenerosidade de cada unha das e dos artistas que colaboraron desinteresadamente no proxecto.

Somos conscientes que consideran igual de vital ca nós elaborar este material para as aulas e tecer pontes para medrar identitariamente como sociedade.

Ás compañeiras que nos prestaron asesoramento estatístico (Mila Diéguez) e lingüístico (Valentina Formoso, Xico Paradelo e Séchu Sende).

Ás persoas e institucións que nos prestaron o material audiovisual preciso para realizar as gravacións (Antía Ameixeiras, Carlos Abal) e ao CFR da Coruña.

Ao Proxecto Neo, Radio Espora, Músicas Galegas Ilustradas e Músicas ao Vivo pola complicidade.

Á nosa asesora do CAFI (María Souto) por acompañarnos e guiarnos no proceso creativo.

Ás nosas familias por prestarnos apoio e tempo de conciliación no proceso.

